

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה לקח ומוסר / נכתב ונערך ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות דרכי תורה רחובות, בתי מדרש להוראה ולרבנות וכוללי יום לאברכים מצויינים

כתובת המערכת:
רחובות - ההגנה 56/5
מל' - 08-9744220
דוא"ל להערות וקבלת
העלון מדי שבוע:
rg5740@gmail.com

העלון מוקדש לע"נ ישראל פרמין בן אברהם ז"ל ע"י ילדיו דוד ורחל פדילה הי"ו
גליון 247 סבת תשע"ח

פרשת שמות

האשה צמה 48 שעות אך לא היתה מוכנה לקבל על עצמה כיסוי ראש

"וראיתן על האבנים, אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחיה" (א, טז)

פירש"י "על האבנים- מושב האשה היולדת, ובמקום אחר קוראו **משבר**". ונמצא שהמקום שבו האשה יולדת את התינוק נקרא משבר, וממשבר נולד תינוק.

ויש בכך הערה נפלאה למצבנו האישי, כי לעתים נקלעים אנו למשברים ונפילות, ומדוע הקב"ה מזמין אותם לפתחנו? כי דוקא מתוך המשבר האדם צומח ונבנה! לא רק תינוק נולד ממשבר, אלא גם האדם נולד מתוך משבריו. כל משבר שכזה, כשמתמודדים ומתגברים עליו, מוליד אדם חדש, חזק יותר, עוצמתי יותר, מחושל יותר.

וכבר התייחס לכך האדמו"ר הצמח צדק מלובביץ' בספר החקירה (ערך אבן, אבנים) באמרו שבראש השנה "יום הרת עולם" תוקעים שברים בשופר, כי השבר הוא שמביא לידי הריגון ולידה.

כי כל צמיחה, כל בנין, כל התחדשות, מוכרח שתהא קודמת לה חשיכה ואפלה, שבר ומכאוב, שמתוכם האדם גדל ומתפתח ומתעלה במדרגתו האישית והרוחנית. וכן מבואר רבות בכתבי רבנו **נחמן מברסלב**, שהחושך הוא סימן לאור שעתידי לבוא אחריו, וכגודל החושך כן גודל האור. אם לפתע חלה ירידה במצבך והגלגל התהפך עליך, אות הוא כי עתידה להזדמן לך עלייה והצלחה גדולה.

והגר"א כתב ש"שחר" הוא משורש המילה "שחור", ו"עלות השחר" שהוא הרגע הראשון של האור נקרא כך משום שהרגע השחור והחושך ביותר בלילה הוא הרגע האחרון שלפני עלות השחר, וסימן הוא שכל עוד שלא השחיר הלילה בחושך הרב ביותר עדיין לא הגיע זמן האור, ודוקא החושך הגדול הוא המבשר את ביאת האור.

ב. בשבוע שבוע התקשר אלי אחד הקוראים הנכבדים שמשמש כרב ומורה הוראה בצפון הארץ, וסיפר מעשה מדהים ונפלא שאירע לאחרונה. אשה אחת התקשרה אליו ובפיה היתה שאלה בהלכה. תוך כדי הדברים נודע לו שהיא צמה כששך יומיים תמימים! 48 שעות! צום הוא לא דבר קל ואפילו במשך יום אחד וקל וחומר יומיים, ולכן הוא התפלא מה הביא אותה לצום ולהתענות כל כך.

היא סיפרה לו שאימה חולה במחלה הידועה ומצבה קשה, והיא מוכנה לעשות הכל למענה כדי שתתרפא, ולכן צמה במשך יומיים בתקווה שהדבר יביא לשינוי המיוחל, מה שבפועל לא קרה לאכזבתה הרבה.

השיחה הסתיימה. ואחד הרבנים בבית ההוראה אמר לאותו מורה הוראה, שלפי הידוע לו אשה זו אינה הולכת עם כיסוי ראש. היא אמנם שומרת מסורת והלכות מסויימות אך לא מעבר לכך. כששמע זאת מורה ההוראה חשב שכדאי להציע לה שתקבל על עצמה ללכת עם כיסוי ראש לרפואת אימה. שכן היא הצהירה שמוכנה היא לעשות הכל בשבילה, וזכות מצוה זו גדולה מאד.

הוא התקשר והציע לה להתחזק במצוה זו לרפואת אימה. אך היא סירבה ואמרה "עד כאן! איני מסוגלת לעמוד בכך, זה קשה מדי עבורי". המראה והחיצוניות היו כה חשובים לה עד שלא היתה מוכנה להקריב אותם עבור אימה. היא פרצה בבכי, וכאן הסתיימה השיחה. אלא

שלמחרת היא התקשרה לרב וסיפרה לו כשכולה נסערת, שחשבה על דבריו כל הלילה והחליטה לקבל על עצמה כיסוי ראש למרות הקושי הרב. לאחר שבועיים, הטלפון של הרב צילצל, כשעל הקו היתה אותה אשה. היא סיפרה בקול חנוק מבכי ודמעות של התרגשות, שהיום התקשרו מבית החולים ובישרו למשפחה שאימם היא נס רפואי גדול, הרופאים נדהמו לגלות בתוצאות הבדיקות האחרונות שנעשו שהגידול נעלם כלא היה! והיא היתה בטוחה שכל זה בזכות כיסוי הראש ששמה כעטרה לראשה. אין ספק שהמשבר הענק שגלגל הקב"ה לפתחה של האשה הצמיח ו"הוליד" אותה מחדש. היא אמנם צמה 48 שעות אך לא זה מה שהביא לרפואת אימה, אלא דוקא הלידה הרוחנית המחודשת שצמחה ונתהוותה מתוך המשבר שטלטל אותה. וזו אמורה להיות צורת ההתייחסות שלנו למשברי החיים, להבין ולהאמין שה' לא רוצה להרע לנו ח"ו אלא להיפך, הוא רוצה שנתעלה ונצמח ונבנה את עצמנו מתוך הקשיים והמשברים.

הרב גרוסמן דפק על דלתו של איש העולם התחתון ואמר לו "יקירי, הנה המפתחות, המשאית מחכה לך למטה!..."

"יורא בסבלותם" (ב, יא)

פירש"י ש"נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם". ופירש רבינו יוחנן לוריא [חי לפני כחמש מאות שנה. היה מגדולי חכמי אשכנז ומאבותיה של משפחת לוריא המפורסמת] בספר **משיבת נפש**, שבמשה רבינו היתה נטועה משחר נעוריו תכונת אחריות ואכפתיות מסביבתו, והיתה דרכו להשגיח בטובת הציבור ובחסרון זולתו. וכה בער בו הדבר עד שהכניס עצמו לסכנה והרג את המצרי מחמת העוול שעשה. והיות שראה מה גרמה לו תכונת האחריות והכיר בעצמו שאינו מסוגל להתאפק ולהעלים עין מעושי רשעה, ברח מהישוב והתבודד במדבר.

וכתב עוד, שמידה זו של אחריות רוחנית סביבתית היתה המבחן שעל פיו בחרו מן השמים את מנהיגי ישראל בתקופת השופטים. בכל השופטים שעמדו אז היתה בולטת מידת האכפתיות והאחריות כלפי כלל ישראל, והיו נותנים לבם ועיניהם לצרתו וסבלו של כל יהודי, ובעבור כן עלו לגדולה, כי הדואג לזולת ומתמסר לטובת הכלל גם כשאין הדבר עולה בקנה אחד עם טובתו האישית, ראוי הוא להתמנות למנהיג על הציבור.

ב. כולנו מכירים את הרב **יצחק דוד גרוסמן שליט"א ממגדל העמק**, ואת מפעליו הכבירים לטובת הכלל. הרב הגיע לפני עשרות שנים ממאה שערים למגדל העמק שהיתה שממה מבחינה גשמית ועוד יותר מבחינה רוחנית, ומיד עם בואו החל במהפכה של תורה ותשובה.

יום אחד הוא שמע שיש יהודי בשם פנחס, שמחזן בנות יהודיות עם ערבים ממצרת, ועושה מכך הרבה כסף. לבו של הרב כאב על כך מאד, והוא ביקש להיפגש עם פנחס. כולם הוזהירו אותו שלא יעשה זאת כי פנחס איש עבריין ואלים. אך הרב לא נרתע, ושאל היכן פנחס מתגורר, ומיד שם פעמיו אל ביתו. כולם אמרו זה לזה "הרב הולך למות".

הרב גרוסמן הגיע לביתו של פנחס, ודפק בדלת, וכשזו נפתחה הוא רואה את פנחס בכבודו ובעצמו. הוא שאל את הרב "את מי אתה מחפש". והרב ענה לו "אותך! אני רוצה לשתות איתך לחיים". פנחס אמר לו "טעית

מושה בן חלימה וסאלם גימיל ז"ל
שארל בן דונה מיארה ז"ל
דליה בת רחל ע"ה ע"י מור יוסף

עליה בת סעדה ז'אנו ע"ה
מרים בת חסיבה ע"ה ע"י גניש
אברהם בן סולטנה דמרי ע"ה

לע"נ ר' בנימין בן סלחה ז"ל • סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל • נאזיה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל • רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת סרה ע"ה

בכתובת, כולם מפחדים מפנחס ואף אחד לא שותה איתו...". אולם הרב התעקש ואמר "בכל זאת אני רוצה להיכנס". ואז הוא נכנס ושאל "מדוע אתה עוסק ברבר שאסור על פי התורה?". "מה אעשה?" ענה פנחס, "זו הפרנסה שלי". "אני אסדר לך עבודה במפעל ואתה תפסיק עם זה", אמר הרב גרוסמן. אך פנחס דחה והשיב "אני לא מוכן שמישהו יאמר לי מתי לקום ומה לעשות ויחלק לי הוראות עבודה". הרב התפלל לה: שיצליח לפלס מסילות בלבו של פנחס, ואז שאל אותו, "תאמר לי, במה כן היית רוצה לעבוד?". ופנחס ענה, "משאית. אם הייתה לי משאית משלי, הייתי קם מתי שאני רוצה ועושה מה שאני רוצה".

הרב לא חשב פעמיים. הוא קם, נסע לירושלים, מכר את ביתו שבמאה שערים, וקנה בכסף שקיבל משאית. הוא חזר למגדל העמק, דפק בדלת של פנחס, פנחס פתח, והרב גרוסמן אמר לו "יקירי, הנה המפתחות, המשאית מחכה לך למטה!".

וזה לא הסתיים כאן. הרב ביקש מבעל אחד המפעלים להשתמש בשירותי ההובלה של פנחס. וזה חדל מעיסוקיו המפוקפקים. אט אט הוא התחזק בתורה, ושב בתשובה שלימה.

"אנא כלילי" אמר הערבי מחברון, וכשהסיר את ה"לאפה" מראשו התגלה סודו המסתורי

"בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" (ג, יב)

רש"י פירש (פס' יא') שבדברים אלו השיב הקב"ה למשה רבינו על טענתו "מה זכו ישראל שיעשה להם נס ויצאו ממצרים", כי זכות זו שעתידים לקבל את התורה בהר סיני עומדת להם ובעבורה יזכו לגאולה. ואף שעדיין לא קיבלו את התורה, עצם הדבר שעתידים לקבלה משמש כזכות גדולה עבורם. וקל וחומר למי שכבר קיבל את התורה, ועוד יותר למי שלומדה בפועל, שזכות התורה עומדת לו.

ומעשה אבות סימן לבנים, כי כמו שהתורה גאלה את אבותינו מתהומות טומאת מצרים, כך גדול כוחה לגאול כל איש מישראל מצרותיו ויגונו ובעיותיו האישיות. אלא שפעמים רבות היצר הרע גורם לאדם לבטל שיעור תורה או לימוד בחברותא בעבור איזה ענין או עסק, בחושבו שאם ילמד יפסיד את אותו ענין שרוצה להשיג או לעשות. ומדי האמת? מלימוד תורה לא מפסידים! ואדרבה שעצם ביטולה יגרום לו אי הצלחה, ורוקא התמדתו בקביעות עיתותיו בתורה תסייע בידו להשיג את חפצו ותצליחנו בעניניו הגשמיים.

ב. רבינו הגדול מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל היה רגיל לספר בשם מורו ורבו הגאון רבי עזרא עטיה את הסיפור הבא (מעדני המלך ח"ג עמ' 409). בעיר חאלב היה אדם בשם רבי אהרן. איש צדיק תמים היה, ולא עבר עליו יום ללא שעסק בתורה. יום היה קם בבוקר בהנף החמה, ולאחר התפילה לא היה חוזר לביתו, אלא קורא חק לישראל בעיון עם רש"י ומפרשי הגמרא, ולאחר מכן היה לומד דף גמרא וסימן ששלחן ערוך. לביתו היה מגיע רק בשעה עשר, טועם דבר מה ומברך ברכת המזון במתינות מילה במילה, ורק אז היה פונה לדרכו ופותח את חנותו.

הוא היה מומחה לאבנים טובות ומרגליות, וידע בדיוק את שווייה של כל אבן. אך הוא עצמו היה במעמד בינוני, ואשתו הייתה מקנטרתו תמיד "מי הולך לפתוח חנות בשעה עשר? וכי אתה חתן... מי יבוא אליך בשעה כזו?!". ובכל פעם היה משיב ואומר לה "השי"ת זן ומפרנס לכל חי".

יום אחד בבואו לפתוח את החנות, הבחין בערבי שהמתין סמוך לחנות ו"לאפה" גדולה על ראשו. לשאלת ר' אהרן מי אתה? ענה "אנא כלילי" [כלומר מהעיר חברון שנקראת "כאליל"]. "כבר שעה שאני מחכה לך", אמר הלה, "אמרו לי שאתה נאמן. הבה ניכנס בפנים ואדבר עמך".

כשנכנסו לחנות הסיר הערבי את ה"לאפה" מראשו. בתוכה היו עשרה תרבושים אחד על גבי השני והוא החל להסירם בזה אחר זה, והוציא מבין התרבוש התשיעי והעשירי יהלום יקר מאד. רבי אהרן השתאה למראה היהלום הענק והיפהפה שכמותו לא ראה, ואמר שקשה למצוא מי שיוכל לשלם במומנו על יהלום כזה ששוויו לא פחות ממאה אלף דולר [במושגים של הימים ההם שלפני מאה שנה היה נחשב זה כסכום עצום ורב]. הוא ביקש מהערבי שיאמר לו היכן הוא מתאכסן, בתקוה שבמשך היום ימצא מישהו שירצה ויוכל לקנות יהלום זה, והוא יתווך ביניהם ויטול שני אחוזים מסכום העסקה כדמי תיווך. הערבי החזיר את היהלום לבין התרבושים וסיפר שהוא לן במלון "פואד".

באותו יום לא מצא ר' אהרן לוקח ראוי. והנה למחרת כשצעד לעבר חנותו עבר סמוך למלון פואד והבחין בהתקהלות גדולה. כששאל מה פשר ההתקהלות אמרו לו שבמלון היה ערבי מחברון שקיבל אמש התקף לב והלך לעולמו, בעל המלון הזעיק את המשטרה, והשוטרים החליטו למכור את חפצי המרת כדי לשלם לבעלים את סכום עלות שהותו בבית המלון.

תחילה מכר הקצין את בגדיו ונעליו, ולאחר מכן הניף את ה"לאפה" מרובת התרבושים, ור' אהרן שהציע את הסכום הרב ביותר זכה בה. הקצין שלא הבין מדוע ר' אהרן מוכן לקנות בסכום גבוה את הלאפה החל לצחוק עליו והלבישה על ראשו, כולם צחקו עליו ומחאו כפיים, אך כמו שאומרים "צוחק מי שצוחק אחרון"... הוא שילם את הכסף והלך לחנותו. כשבלו דופק החל להסיר תרבוש אחר תרבוש, עד שהגיע לבין התרבוש התשיעי והעשירי ושם מצא את היהלום היקר והנדיר, הוא מכר אותו ונתעשר עושר רב. וכל ימיו היה תולה את סיבת התעשרותו בכח התורה שהיה מתמיד בה ומעכב את פתיחת חנותו מחמת שקידתו בה.

ללמדך, היה אומר מרן זצוק"ל, שמתורה לא מפסידים! גם אם נדמה לך שבגלל הלימוד תפסיד כסף או רווח מסויים, דע לך שזו עצת היצר, כי בין כה אם הדבר "כתוב" לך ומיועד לך מן השמים תרוויח אותו בכל מקרה, ולכן שב ותלמד ואל תבטל מן התורה הקד', וה' הטוב כבר יגלגל לפתחך את מה שנגזר בחלקך.

"קו החיזוקים" - הדקות שלך מעולם לא היו מרתקות כל כך...

בחסדי ה' מאות מאזינים כבר הצטרפו לקו החיזוקים שנפתח לפני כחודש וחצי. בקו משודר מדי יום סיפור מרתק עם מסר קצר וקולע (רק 2-3 דקות בממוצע) מאת הרב ראובן גולן. בבית, ברכב, בעבודה, בתור בבנק ובדואר, תוכלו להאזין לתוכן עשיר בשלל נושאים: אמונה ובטחון, כוחות הנפש, התמודדויות בנסיגות החיים, זוגיות ושלוש בית, חינוך ובינן אדם לחברו ועוד. השידור נשלח כשיחת טלפון לטל' הניח או הנייד. להצטרפות חייגו 050-4122172. לאחר ההצטרפות ניתן לחייג לקו שמספרו 03-3089610 בכל שעות היום, להקיש 1, ולהאזין לפינה היומית. השימוש בקו בחינם. להפסקת השירות הקישו 6.

בנין הבית עדיין ממתין לכם!

בניית בית מקדש מעט של מוסדות "דרכי תורה" רחובות בעיצומה, ואפשר לזכות בנדבת הריצוף (90,000 ש"ח), התאורה (60,000 ש"ח), המיזוג (40,000 ש"ח), מטר (8000 ש"ח), אמה על אמה (4000 ש"ח). לבנה (1000 ש"ח). וכן הקדשת והנצחת הבנין או בית המדרש או חדר לימודים [אפשרי בתשלומים]. המקום יישמש כמגדל-אור של הפצת תורה ועשיית חסד והעמדת מורי הוראה בישראל. טל' לפרטים 08-9452903 או 054-2637798

מאגר שיחות ושיעורי הרב ראובן גולן

בעמדות ובאתר קול הלשון, או בטל' 03-6171001

[הקש 1-1-2-48-1-1, או 8* אמור את שם המרצה והקש 1-1].

הרב חוואטו יעקב בן יהודה לוזון ז"ל ע"י נכדו ר' אילן רוקח הי"ו

מרים בת מנטינה ע"ה ע"י בנה ר' אילן רוקח הי"ו

שלום בן תריה עקיבא ז"ל ע"י בנו ר' מאיר הי"ו

סעדה בת יוסף ונעמה זנדני ע"ה ע"י מוכבי

רימונה בת רחל ע"ה ע"י צברי

נגימה בוכבה בת דוד שלום ע"ה

יעקב בן רחל אבגי ז"ל

אברהם בן ורבה פינזו ז"ל ע"י דהן

יוסף בן עליה גבאי ז"ל

שמואל בן שלמה ובנת ז"ל

לאה בת מרים שמש ע"ה

חיוקיה בן מזל אלזני ז"ל